

Shemitta & the Biblical Meaning of 7 - Class #9

for Torah in Motion - by Menachem Leibtag

Chanuka - a 'national'; 'religious'; or 'universal' holiday?

Part Two

INTRO-

Last week's shiur, we discussed the connection between Chanuka & the winter solstice, suggesting an apparent 'universal' /agricultural reason for the holiday - as well as the meaning of the "chanuka" [dedication] in relation to "chanukat ha'mizbayach" both in Chumash and in the book of Macabees.

In today's class, we continue our study by discussing the earliest prophetic roots of Chanuka, in the Prophecies of Chagai & Zecharya - in relation the early years of the Second Temple Period.

I. The date of Chanuka - BEFORE Chanuka

A] Ezra Chapter 1 – The beginning of the 2nd Temple Period

- א** וּבִשְׁנַת אַחַת, לְכוֹרֵשׁ מֶלֶךְ פָּרַס, לְכָלוֹת דְּבַר-ה' , מִפִּי יְרֵמְיָהּ : הָעִיר ה' , אֶת-רוּחַ כְּרֵשׁ מֶלֶךְ-פָּרַס, וַיַּעֲבֶר-קוֹל בְּכָל-מְלָכוֹתוֹ... 1 In the first year of Cyrus king of Persia, at the time of the fulfillment of the prophecy of Jeremiah –God stirred up the spirit of Cyrus king of Persia, that he proclaimed:
- ב** כֹּה אָמַר, כְּרֵשׁ מֶלֶךְ פָּרַס--כָּל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ, נָתַן לִי ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם ; וְהוּא-פָקַד עָלַי לְבָנוֹת-לוֹ בַּיָּת, בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה. 2 'Thus says Cyrus king of Persia: All the kingdoms of the earth hath the LORD, the God of heaven, given me; He has charged me to build Him a house in Jerusalem.
- ג** מִי-בְּכֶם מִכָּל-עַמּוֹ, יְהִי אֱלֹהָיו עִמּוֹ, וַיַּעַל לִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה ; וַיְבֹנֵן, אֶת-בַּיִת ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל--הוּא הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם. 3 Whosoever there is among you of all His people--his God be with him--let him go up to Jerusalem, which is in Judah, and build the house of the LORD, the God of Israel, He is the God who is in Jerusalem.
- ד** וְכָל-הַנִּשְׂאָר, מִכָּל-הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא גָר-שָׁם--יִנְשְׂאוּהוּ אַנְשֵׁי מְקוֹמוֹ, בְּכֶסֶף וּבַזָּהָב, וּבְרִכּוּשׁ וּבַבְּהֵמָה ; עִם-הַנְּדָבָה--לְבַיִת הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם. 4 And whosoever is left, in any place where he lives, let the men of his place help him with silver, and with gold, and with goods, and with beasts, beside the freewill-offering for the house of God which is in Jerusalem.'

B] Ezra Chapter 4 – The 'first intifada'

- א** וַיִּשְׁמְעוּ, צָרִי יְהוּדָה וּבְנֵימִן : כִּי-בָנִי הַגּוֹלָה בּוֹנִים הַיְכָל, לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. 1 Now when the adversaries of Judah and Benjamin heard that the children of the captivity were building a Temple
- ד** וַיְהִי, עִם-הָאָרֶץ--מְרַפִּים, יְדֵי עַם-יְהוּדָה ; וּמְבַלְהִים (וּמְבַהֲלִים) אוֹתָם, לְבָנוֹת. 4 Then the people of the land weakened the hands of the people of Judah, & harried them while they were building,
- ה** וְסוֹכְרִים עָלֵיהֶם יוֹעֲצִים לְהַפֵּר עֲצָתָם--כָּלִימִי, כּוֹרֵשׁ מֶלֶךְ פָּרַס, וְעַד-מְלָכוֹת, דְּרִיּוֹשׁ מֶלֶךְ-פָּרַס. 5 and hired counsellors against them, to frustrate their purpose, all the days of Cyrus king of Persia, even until the reign of Darius king of Persia.

C] Haggai Chapter 1 – A new administration – a new hope!

א בְּשָׁנַת שְׁתַּיִם, לְדַרְיוֹשׁ הַמֶּלֶךְ, בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁשִׁי, בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ--הָיָה דְבַר-ה' בְּיַד-חַגַּי הַנָּבִיא, אֶל-זְרֻבָּבֶל בֶּן-שְׁאֵלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה, וְאֶל-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, לֵאמֹר.

1 In the second year of Darius the king, in the 6th month, in the first day, came the word of God by Haggai the prophet unto Zerubbabel the son of Shealtiel, governor of Judah, and to Joshua the son of Jehozadak, the high priest:

ב כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת, לֵאמֹר: הָעַם הַזֶּה אָמְרוּ, לֹא עֵת-בָּא עֵת-בֵּית ה' לְהַבְנוֹת.

2 'Thus says God: This people say: The time is not come, the time that the LORD'S house should be built.' {P}

ז כֹּה אָמַר, ה' צְבָאוֹת: שִׁימוּ לְבַבְכֶם, עַל-דַּרְכֵיכֶם. עָלוּ הָהָר וְהִבְאֵתֶם עֵץ, וּבְנוּ הַבַּיִת...

7 Thus says God: Consider your ways. Go up to the hill-country, and bring wood, and build the House...

D. Zecharya chapter 2 / Haftara for shabbat Chanuka

- Prophetic encouragement

יד רְנִי וְשִׂמְחִי, בֵּית-צִיּוֹן--כִּי הִנְנִי-בָּא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ, נְאֻם-ה'.

14 'Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I will dwell in the midst of thee, saith the LORD.

E] Haggai Chapter 2 – Jerusalem CAN be Great Again!

א בַּשְּׁבִיעִי, בְּעֶשְׂרִים וְאֶחָד לַחֹדֶשׁ--הָיָה, דְבַר-ה', בְּיַד-חַגַּי הַנָּבִיא, לֵאמֹר... ג' מִי בְּכֶם, הַנִּשְׁאָר, אֲשֶׁר רָאָה אֶת-הַבַּיִת הַזֶּה, בְּכַבּוֹדוֹ הָרִאשׁוֹן; וּמָה אַתֶּם רֹאִים אֹתוֹ, עַתָּה--...

1 On the 21st day of the 7th month, came the word of the LORD by Haggai the prophet, saying: **3** Who is left among you that saw this house in its former glory? and how do ye see it now?

ד וְעַתָּה חֲזַק זְרֻבָּבֶל נְאֻם-ה' וְחֲזַק יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְחֲזַק כָּל-עַם הָאָרֶץ, נְאֻם-ה'--וְעִשׂוּ: כִּי-אֲנִי אֶתְּכֶם, נְאֻם ה' צְבָאוֹת.

4 Yet now be strong, O Zerubbabel, saith the LORD; and be strong, O Joshua, son of Jehozadak, the high priest; and be strong, all ye people of the land, saith the LORD, and work; for I am with you,

ט גָּדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרֹן, מִן-הָרִאשׁוֹן--אָמַר, ה' צְבָאוֹת...

9 The glory of this latter house shall be greater than that of the former, saith the LORD of hosts; and in this place will I give peace, saith the LORD of hosts.'

Ground Breaking Ceremony – 24 Kislev!

י בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁיעִי, בְּשָׁנַת שְׁתַּיִם לְדַרְיוֹשׁ--הָיָה, דְבַר-ה', אֶל-חַגַּי הַנָּבִיא

10 In the 24th day of the ninth month, in the 2nd year of Darius, came the word to Haggai

טו וְעַתָּה שִׁימוּ-נָא לְבַבְכֶם מִן-הַיּוֹם הַזֶּה וְנִמְעַלְהָ מִטָּרֶם שׁוֹם-אַבֵּן אֶל-אַבֵּן, בְּהִיכַל ה'.

15 And now, I pray you, consider from this day and forward--before a stone was laid upon a stone in the Temple of God

יח שִׁימוּ-נָא לְבַבְכֶם, מִן-הַיּוֹם הַזֶּה וְנִמְעַלְהָ; מִיּוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁיעִי, לְמִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר-יִסַּד הַיְכָל-ה'--שִׁימוּ לְבַבְכֶם.

18 consider, I pray you, from this day and forward, from the 24th day of the ninth month, even from the day that the foundation of the LORD'S temple was laid, consider it;

יט העוד הזרע, במגורה, ועד-הגפן והתאנה
 והרמון ועץ הזית, לא נשא--מן-היום הזה,
אברך. 19 is the seed yet in the barn? yea, the vine,
 and the fig-tree, and the pomegranate, and
 the olive-tree hath not brought forth--from
 this day will I bless '

כ ויהי דבר-ה' שנית אל-חגי,
בעשרים וארבעה לחדש לאמר. 20 And the word of the LORD came the
 second time unto Haggai in the four and
 twentieth day of the month, saying:

כא אמר, אל-זרובבל פחת-יהודה לאמר: אני
 מרעיש, את-השמים ואת-הארץ. 21 'Speak to Zerubbabel, governor of
 Judah, saying: I will shake the heavens and
 the earth;

כב והפכתי, פסא ממלכות, והשמדתי, חזק
 ממלכות הגוים; והפכתי מרפבה, ורכביה, וירדו
 סוסים ורכביהם, איש בחרב אחיו. 22 and I will overthrow the throne of
 kingdoms, and I will destroy the strength
 of the kingdoms of the nations; and I will
 overthrow the chariots, and those that ride
 in them; and the horses and their riders

כג ביום ההוא נאם-ה' צבאות אקחך זרובבל בן-
 שאלתיאל עבדי, נאם-ה', ושמתיך, פחותם:
 כי-בדך בחרתי, נאם ה' צבאות. 23 In that day, saith the LORD of hosts, will I
 take thee, O Zerubbabel, My servant, the son of
 Shealtiel, saith the LORD, and will make thee
 as a signet; for I have chosen thee, saith the
 LORD of hosts.'

F] Zechariah Chapter 4 – Vision of the Menorah & its message

/Haftara for Chanuka

ב ויאמר אלי, מה אתה ראה ראיתי
 והנה מנורת זהב כלה... ו ויען ויאמר
 אלי לאמר זה דבר-ה', אל-זרובבל
 לאמר: לא בחיל, ולא בלח--כי אם-
 ברוחי, אמר ה' צבאות. 2 And he said unto me: 'What seest thou?'
 And I said: 'I have seen, and behold a
 candlestick all of gold...6 Then he
 answered and spoke unto me, saying 'This
 is the word of the LORD unto Zerubbabel,
 saying: Not by might, nor by power, but by
 My spirit, saith the LORD of hosts.

II. Some two hundred years later /

[Chagai prophecies fulfilled by the Maccabees]

Maccabees: Book One	טיהור המקדש
, Chapter Four:	
36 Then said Judas and his brethren, Behold, our enemies are discomfited: let us go up to cleanse and dedicate the sanctuary....	(לה) וידבר יהודה ואחיו אל העם לאמור: (לו) הן האויב ניגף לפנינו, ועתה עלה נעלה וטיהרנו את מקדש ה'.
41 Then Judas appointed certain men to fight against those that were in the fortress, until he had cleansed the sanctuary.	(לז) וייקהלו כל אנשי הצבא ויעלו יחדו על הר ציון.
42 So he chose priests of blameless conversation, such as had pleasure in the law:	(לח) ויהי בראותם את המקדש כי שמים, ואת המזבח כי חולל, והדלתות שרופות באש
43 Who cleansed the sanctuary, and bare out the defiled stones into an unclean place.	והלשכות נהרסות, ועשב השדה צמח בכל
44 And when as they consulted what to do with the altar of burnt offerings, which was profaned;	גבולו מסביב. (לט) ויקרעו את בגדיהם וזרקו עפר על ראשם ויתאבלו מאוד.

45 They thought it best to pull it down, lest it should be a reproach to them, because the heathen had defiled it: wherefore they pulled it down,

46 And laid up the stones in the mountain of the temple in a convenient place, until there should come a prophet to show what should be done with them.

47 Then they took whole stones according to the law, and built a new altar according to the former;

48 And made up the sanctuary, and the things that were within the temple, and hallowed the courts.

49 They made also new holy vessels, and into the temple they brought the candlestick, and the altar of burnt offerings, and of incense, and the table.

50 And upon the altar they burned incense, and the lamps that were upon the candlestick they lighted, that they might give light in the temple. ..

52 Now on the five and twentieth day of the ninth month, which is called the month Casleu, in the hundred forty and eighth year, they rose up in the morning,

53 And offered sacrifice according to the law upon the new altar of burnt offerings,.

(מ) ויריעו בחצוצרות תרועה, ויפלו על פניהם ותעל שוועתם השמימה.

I (מא) ויצווה יהודה את גדוד אחד מאנשיו לצור על המצודה עד טהרם את המקדש.

(מב) ויבחר מן הכוהנים אשר לא נטמאו ואשר לא עזבו את ברית אלוהיהם, ויצוו לטהר את המקדש ולהשליך את האבנים אשר נטמאו אל מקום טמא.

(מג) ויראו את מזבח העולה כי חולל, ויועצו לב יחדו כדת מה לעשות. (מד) ותהי העצה היעוצה לנתוץ את המזבח עד רדתו, לבלתי היות להם למכשול, יען כי חיללוהו זרים.

וייתצו אתו. (מה) ויניחו את האבנים על הר הבית אל מקום פלוני אלמוני, עד אשר יקום נביא בישראל להורותם את אשר יעשו. (מו) ויקחו אבנים שלמות אשר לא עלה עליהן ברזל, ככתוב בתורת ה' ויבנו מזבח חדש כתבנית הראשון.

חנוכת המזבח - כ"ה כסליו

(מח) ויחדשו את כל כלי הקודש, וישימו את המנורה אל ההיכל ואת מזבח הקטורת ואת שולחן הפנים.

(מט) וישימו את הקטורת על המזבח, ועל המנורה העלו את נרותיה להאיר במקדש.

(נ) ויתנו את לחם הפנים על השולחן, ואת הפרוכת המסך על הארון, ותכל כל העבודה כאשר בתחילה.

(נא) ויהי ביום החמישי ועשרים לחדש התשיעי הוא כסלו, בשנת שמונה וארבעים

54 At the same time and day the heathen had profaned it, even in that was it dedicated with songs, and citherns, and harps, and cymbals.

56 And so they kept the dedication of the altar eight days and offered burnt offerings with gladness, and sacrificed the sacrifice of deliverance and praise.

59 Moreover Judas and his brethren with the whole congregation of Israel ordained, that the days of the dedication of the altar should be kept in their season from year to year by the space of eight days, from the five and twentieth day of the month Casleu, with mirth and gladness.

ומאה, וישכימו בבוקר ויעלו עולות על המזבח
החדש כמשפט.

(נב) ויחנכו את המזבח בעצם היום אשר

טמאו אותו הגויים, ויהללו לה' בשירים

ובכינורות בחלילים ובמצלצלים. (נג) ויפלו על

פניהם וישתחוו לה' על אשר נתן להם עז

ותשועה.

(נד) ויחוגו את חנוכת המזבח שמונת ימים,

ויעלו עולות ותודות בשמחת לבבם....

(נו) ויצווה יהודה ואחיו וכל קהל ישראל לחוג

את חנוכת המזבח ביום החמישה ועשרים

לחדש כסלו שמונת ימים מדי שנה בשנה

בהלל ובתודה לה'

III. Josephus Antiquities Book XII chapter 8 - 200 years AFTER Chanuka!

7. Now Judas celebrated the festival of the restoration of the sacrifices of the temple for eight days, and omitted no sort of pleasures thereon; but he feasted them upon very rich and splendid sacrifices; and he honored God, and delighted them by hymns and psalms.

Nay, they were so very glad at the revival of their customs, when, after a long time of intermission, they unexpectedly had regained the freedom of their worship, that they made it a law for their posterity, that they should keep a festival, on account of the restoration of their temple worship, for eight days.

And from that time to this we celebrate this festival, and call it Lights.

I suppose the reason was, because this liberty beyond our hopes appeared to us; and that thence was the name given to that festival. Judas also rebuilt...

...